

Bryssel, 25. maaliskuuta 2019

TIEDONANTO

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN ERO EUROOPAN UNIONISTA JA EU:N KILPAILUOIKEUS

Yhdistynyt kuningaskunta ilmoitti 29. maaliskuuta 2017 aikomuksestaan erota unionista Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU-sopimus) 50 artiklan mukaisesti. Eurooppa-neuvosto (50 artikla) päätti 22. maaliskuuta 2019, yhteisymmärryksessä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, pidentää SEU-sopimuksen 50 artiklan 3 kohdan mukaista kahden vuoden määräaikaan 22. toukokuuta 2019 asti, edellyttäen, että Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin alahuone hyväksyy erosopimuksen viimeistään 29. maaliskuuta 2019.

Siltä varalta, ettei Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin alahuone hyväksy erosopimusta viimeistään 29. maaliskuuta 2019, Eurooppa-neuvosto päätti pidentää 50 artiklan 3 kohdan mukaista määräaikaan 12. huhtikuuta 2019 asti. Tämä tarkoittaa sitä, että 13. huhtikuuta 2019 klo 00.00 (Keski-Euroopan aikaa) Yhdistyneestä kuningaskunnasta voi tulla 'kolmas maa'¹.

Erovalmistelut eivät kosketa ainoastaan EU:ta ja kansallisia viranomaisia vaan myös yksityisiä tahoja.

Koska erosopimuksen ratifiointiin liittyy epävarmuustekijöitä, kaikkia osapuolia ja erityisesti talouden toimijoita muistutetaan oikeudellisista seurauksista, jotka on otettava huomioon, kun Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee kolmas maa.

Jollei erosopimuksessamäärätystä siirtymäkaudesta muuta johdu,² Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee EU:n kilpailuoikeuden soveltamisen³ suhteen kolmas maa eroamispäivästä alkaen.

Tässä tiedonannossa annetaan ohjeita tärkeimmistä vaikutuksista, joita sopimuksettomassa erossa on odotettavissa EU:n kilpailuoikeuden soveltamisen osalta (kilpailunrajoitukset, yrityskeskittymien valvonta)⁴.

¹ Kolmas maa on maa, joka ei ole EU:n jäsenvaltio.

² Katso Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamista Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä koskeva sopimus, neljäs osa (EUVL C 66 I, 19.2.2019, s. 1)

³ EU:n kilpailuoikeutta kuitenkin sovelletaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa täysimääräisesti Yhdistyneen kuningaskunnan eroon asti kuten kaikissa muissakin jäsenvaltioissa.

1. EU:N KILPAILUSÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa säännellään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 101 ja 102 artiklalla, asetuksella (EY) N:o 1/2003⁵ ja asetuksella (EY) N:o 773/2004⁶. Tätä oikeudellista kehystä täydennetään muilla asetuksilla, jotka koskevat tiettyntyyppistä toimintaa tai tiettyjä aloja, sekä useissa Euroopan komission, jäljempänä 'komissio', antamilla päätöksillä,⁷ tiedonannoilla ja suuntaviivoilla sekä unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä annetuilla ohjeilla⁸.

EU:n kilpailuoikeuden alueellinen soveltaminen

EU:n kilpailusääntöjen alueellinen soveltaminen määritellään SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklassa siten kuin Euroopan unionin tuomioistuin niitä tulkitsee. Niitä sovelletaan riippumatta yrityksen kansallisuudesta, perustamisesta tai päätoimipaikan sijainnista, ja ne voivat kattaa myös EU:n ulkopuolella tapahtuvan toiminnan. Unionin tuomioistuin on katsonut, että vaikka sopimuksessa osallisena oleva yritys sijaitisi kolmannessa maassa, se ei estä SEUT-sopimuksen soveltamista, jos sopimus on voimassa sisämarkkinoiden alueella⁹. EU:n ulkopuolella tapahtuvan toiminnan osalta komission toimivalta voidaan perustella kansainvälisen julkisoikeuden nojalla joko toiminnan EU:ssa tapahtuvan täytäntöönpanon¹⁰ tai kvalifioitun vaikutusteorian¹¹ perusteella.

Sillä, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee eron seurauksena kolmas maa, ei näin ollen ole vaikutusta EU:n kilpailusääntöjen soveltamiseen Yhdistyneen kuningaskunnan yrityksiin. Kuten mihin tahansa yrityksiin, jotka on rekisteröity kolmannessa maassa tai joiden päätoimipaikka sijaitsee kolmannessa maassa, Yhdistyneen kuningaskunnan yrityksiin sovelletaan EU:n kilpailusääntöjä, jos niiden kilpailunvastainen toiminta tapahtuu EU:ssa tai sillä on vaikutuksia EU:ssa.

---

⁴ Tämä on kilpailun pääosaston yksiköiden epävirallinen asiakirja, joka ei luo laillisia oikeuksia tai vaikuta niihin eikä sido Euroopan komissiota.

⁵ Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen [101] ja [102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

⁶ Komission asetus (EY) N:o 773/2004, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2004, EY:n perustamissopimuksen [101] ja [102] artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta (EUVL L 123, 27.4.2004, s. 18).

⁷ Kuulemismenettelystä vastaavan neuvonantajan tehtävästä ja toimivaltuuksista tietyissä kilpailuasioita koskevissa menettelyissä 13 päivänä lokakuuta 2011 tehty komission puheenjohtajan päätös 2011/695/EU (EUVL L 275, 20.10.2011, s. 29).

⁸ Osoitteessa <http://ec.europa.eu/competition/antitrust/legislation/legislation.html> on katsaus lainsäädäntöön ja eri tiedonantoihin ja suuntaviivoihin.

⁹ Katso esimerkiksi unionin tuomioistuimen tuomio 25.11.1971, *Béguelin Import*, 22/71, ECLI:EU:C:1971:113, 11 kohta.

¹⁰ Unionin tuomioistuimen tuomio 27.9.1988, *Ahlström Osakeyhtiö ym. vastaan komissio*, yhdistetyt asiat 89/85, 104/85, 114/85, 116/85, 117/85 ja 125/85–129/85, EU:C:1988:447, 16 kohta.

¹¹ Unionin tuomioistuimen tuomio 6.9.2017, *Intel Corp. vastaan komissio*, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632, 43–47 kohta.

Tämä koskee Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevia tai perustettuja julkisia yrityksiä ja yrityksiä, joilla on erityis- tai yksinoikeuksia.

EU:n kilpailusääntöjen täytäntöönpanoon liittyvät näkökohdat Yhdistyneen kuningaskunnan eron jälkeen

Komissio käyttää jatkossakin toimivaltaansa sellaisiin sopimuksiin ja menettelyihin, jotka vaikuttavat sisämarkkinoilla käytävään kilpailuun. Tällaiseen toimintaan voidaan samanaikaisesti soveltaa myös Yhdistyneen kuningaskunnan omaa kansallista kilpailulainsäädäntöä.

Seuraukset komission tutkintavaltuuksille ja komission päätösten pätevyydelle

Komissio ei enää voi suorittaa asetuksen (EY) N:o 1/2003 20 artiklan mukaisia tarkastuksia Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Komissio voi edelleen hankkia asetuksen (EY) N:o 1/2003 18 artiklan mukaisia tietoja.

Kaikki SEUT-sopimuksen 101 ja 102 artiklan nojalla ennen Yhdistyneen kuningaskunnan eroa tehdyt komission päätökset pysyvät voimassa.

2. EU:N YRITYSKESKITTYYMIEN VALVONTA

EU:n yrityskeskittymien valvonnasta säädetään EU:n sulautuma-asetuksessa¹² ja sen täytäntöönpanoasetuksessa¹³. Tätä oikeudellista kehystä täydennetään komission eri tiedonannoissa ja suuntaviivoissa sekä unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä annetuilla ohjeilla¹⁴.

EU:n sulautuma-asetuksessa otetaan käyttöön ennakoivalvontajärjestelmä, jonka myötä tietyt liikevaihdon raja-arvot ylittävät tietyntyyppiset liiketoimet edellyttävät komission hyväksyntää ennen kuin osapuolet voivat toteuttaa ne. Jos komissiolla on sulautuma-asetuksen mukainen toimivalta tietyn liiketoimen osalta, jäsenvaltiot eivät voi enää soveltaa kansallista kilpailulainsäädäntöään kyseiseen liiketoimeen. Ne voivat kuitenkin toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä suojatakseen muita kuin sulautuma-asetuksen 21 artiklassa tarkoitettuja oikeutettuja etuja. Komission sulautuma-asetukseen perustuvaa yksinomaista toimivaltaa EU:ssa kutsutaan myös ”yhden luukun periaatteeksi”.

Kilpailusääntöjen osalta EU:n yrityskeskittymien ennakoivalvontajärjestelmää sovelletaan yrityksen kansallisuudesta, perustamisesta tai sen päätoimipaikan sijainnista riippumatta. Sillä, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulee eron jälkeen

---

¹² Neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004, annettu 20 päivänä tammikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta (EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1).

¹³ Komission asetus (EY) N:o 802/2004, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 täytäntöönpanosta ja sen liitteet (CO-lomake, yksinkertaistettu CO-lomake, RS-lomake ja RM-lomake) (EUVL L 133, 30.4.2004, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 1033/2008 (EUVL L 279, 22.10.2008, s. 3) ja komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) N:o 1269/2013 (EUVL L 336, 14.12.2013, s. 1).

¹⁴ Osoitteessa <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html> on katsaus eri tiedonantoihin ja suuntaviivoihin.

kolmas maa, ei näin ollen ole vaikutusta sulautuma-asetuksen sovellettavuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan yrityksiin, jos sulautuma-asetuksen toimivaltakriteerit täyttyvät.

Sekä komissio että Yhdistyneen kuningaskunnan kansallinen kilpailuviranomainen voivat olla toimivaltaisia tarkastelemaan suunnitteilla olevaa yrityskeskittymää, mutta kumpikin omien yrityskeskittymien valvontaa koskevien aineellisten ja toimivaltaa koskevien sääntöjensä mukaisesti.¹⁵ Sen vuoksi yritykset eivät enää hyödy yhden luukun periaatteesta tässä yhteydessä.

Komission toimivallan arviointiin liittyvät näkökohdat

Sulautuma-asetuksen 1 ja 3 artiklan mukaista keskittymää koskeva EU:n toimivalta määritetään sinä päivänä, jona oikeudellisesti sitova sopimus tehdään, julkinen ostotai vaihtotarjous julkistetaan, määräysvallan tuottava osuus hankitaan tai sulautumasta tehdään ensimmäinen ilmoitus viranomaisille, riippuen siitä, mikä on aikaisin ajankohta¹⁶. Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta ei muuta näitä sääntöjä. Jos jokin edellä mainituista tapahtuu ennen Yhdistyneen kuningaskunnan eroa, komissio arvioi, täyttyvätkö sulautuma-asetuksen toimivaltaedellytykset kyseisenä päivänä.

Jos kyseinen EU:n toimivallan määrittämisen ajankohta on Yhdistyneen kuningaskunnan eron jälkeen, komissio ei enää ota huomioon liikevaihtoa, joka keskittymän osapuolilla on Yhdistyneessä kuningaskunnassa, kun EU:n laajuinen liikevaihto ja yksittäisissä jäsenvaltioissa toteutunut liikevaihto määritetään¹⁷.

Toimivaltakysymykset käsittelyn siirtämisen jälkeen keskittymissä, jotka eivät ole EU:n laajuisia

Kun keskittymä ei ole EU:n laajuinen, on komission toimivallan osalta asian käsittelyn siirtämisen jälkeen tehtävä ero sulautuma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaisen ennen ilmoitusta tehtävän käsittelyn siirtämisen ja 22 artiklan mukaisen ilmoituksen jälkeisen käsittelyn siirtämisen välillä.

- Sulautuma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaiset käsittelyn siirtämiset ennen ilmoituksen tekemistä

Sulautuma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdassa säädetään, että ilmoituksen tekijä tai tekijät voivat pyytää perustellulla lausunnolla komissiota tarkastelemaan keskittymää, joka ei ole unionin laajuinen, jos sitä voidaan tarkastella vähintään kolmen jäsenvaltion kansallisen kilpailulainsäädännön perusteella. Jokainen

---

¹⁵ Kuten nykytilanteessa komission ja kolmansien maiden kilpailuviranomaisten tarkastamissa liiketoimissa.

¹⁶ Katso konsolidoitu tiedonanto toimivaltakysymyksistä, annettu yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 mukaisesti, 156 kohta (EUVL C 95, 16.4.2008, s. 1).

¹⁷ Tämä voi johtaa siihen, että joistakin liiketoimista, jotka olisivat täyttäneet sulautuma-asetuksen raja-arvot, jos asianomaisten yritysten liikevaihto Yhdistyneessä kuningaskunnassa huomioitaisiin, ei tarvitse ilmoittaa; esimerkiksi kun kohdeyrityksen EU:ssa toteutunut liikevaihto ei yllä vähintään 250 miljoonaa euroon ilman Yhdistyneessä kuningaskunnassa toteutunutta liikevaihtoa.

toimivaltainen jäsenvaltio voi esittää vastalauseen 15 työpäivän kuluessa. Jos 4 artiklan 5 kohdan mukainen lausunto on esitetty ennen eroamispäivää ja jos keskittymää, joka ei ole unionin laajuinen, voidaan tarkastella kolmessa jäsenvaltiossa, joista yksi on Yhdistynyt kuningaskunta, komissiolla on sulautuma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan nojalla toimivalta, jos 15 työpäivän määräaika on kulunut ennen Yhdistyneen kuningaskunnan eroa eikä yksikään toimivaltainen jäsenvaltio ole ilmaissut eriävää mielipidettä.

Sillä, että keskittymää voidaan tarkastella Yhdistyneessä kuningaskunnassa, ei enää ole merkitystä sulautuma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan soveltamiseen eroamisen jälkeen esitettyjen lausuntojen kannalta.

- Sulautuma-asetuksen 22 artiklan mukaiset käsittelyn siirtämiset ilmoituksen tekemisen jälkeen

Eron jälkeen Yhdistyneellä kuningaskunnalla ei ole enää valtuuksia saattaa asioita komission käsiteltäväksi tai yhtyä muiden jäsenvaltioiden sulautuma-asetuksen 22 artiklan mukaisesti tekemiin siirtämispyyntöihin. Jos Yhdistynyt kuningaskunta on pyytänyt siirtämistä tai yhtynyt toisen jäsenvaltion esittämään siirtämispyyntöön ennen eroa ja komissio on päättänyt (tai sen katsotaan päättäneen) tarkastella keskittymää sulautuma-asetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen eroamispäivää, asian käsittely katsotaan siirretyksi myös Yhdistyneen kuningaskunnan osalta. Muussa tapauksessa asian käsittelyn ei katsota siirtyneen Yhdistyneen kuningaskunnan osalta.

Aineellisoikeudellinen arviointi

Eroamispäivästä alkaen ja jos erosopimusta ei ole ratifioitu, komission on otettava huomioon, että Yhdistynyt kuningaskunta ei enää kuulu sisämarkkinoihin. Tämä merkitsee sitä, että komissiolla ei ole enää valtuuksia todeta, että suunnitellut keskittymät olennaisesti estäisivät (tai eivät estäisi) kilpailua Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisilla tai alueellisilla markkinoilla. Lisäksi EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan väliseen kauppaan saattaa tulla uusia tulleja ja tullien ulkopuolisia esteitä. Tämä voi vaikuttaa komission kilpailuvaikutusten arviointiin, mukaan lukien korjaustoimenpiteiden soveltavuuteen ja toimivuuteen, kun keskittymät aiheuttavat kilpailuongelmia. Näiden seuraukset on arvioitava erikseen kunkin tapauksen osalta, ja sulautuman osapuolia pyydetään keskustelemaan näistä näkökohdista komission kilpailun pääosaston yksiköiden kanssa.

Sulautuma-asetuksen 13 artiklan mukaisia tarkastuksia ei enää ole mahdollista tehdä Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Komissio voi edelleen hankkia tietoja sulautuma-asetuksen 11 artiklan nojalla.

Sulautuma-asetuksen nojalla tehtyjen komission päätösten voimassaolon jatkuminen Yhdistyneen kuningaskunnan eron jälkeen

Kaikki komission sulautuma-asetuksen nojalla tekemät päätökset (mukaan lukien päätökset ehtojen ja velvoitteiden asettamisesta) pysyvät edelleen voimassa Yhdistyneen kuningaskunnan eron jälkeen. Selkeyden vuoksi sellaisia päätöksiä, jotka liittyvät yrityskeskittymien kilpailuvaikutuksiin Euroopan talousalueen tai jäljelle jäävien 27 jäsenvaltion tasolla, ja komission päätöksiä, jotka liittyvät yrityskeskittymien vaikutuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisilla tai alueellisilla markkinoilla, ei ole tarpeen erotella toisistaan. Päätökset pysyvät

voimassa periaatteessa myös silloin, kun sitoumuksilla pyritään ratkaisemaan vain Yhdistyneen kuningaskunnan kansallisia tai alueellisia markkinoita koskettavia kilpailuongelmia¹⁸.

Yhdistyneen kuningaskunnan eron jälkeen osapuolet voivat tietyissä tapauksissa harkita, pyytävätkö ne komissiota luopumaan joistakin sitoumuksista, muuttamaan niitä tai korvaamaan ne sitoumuksiin tavallisesti sisällytetyn vakiomuotoisen uudelleentarkastelulausekkeen nojalla¹⁹. Pyyntöjen voidaan katsoa olevan perusteltuja tapauksissa, joissa sitoumuksilla puututaan vain Yhdistyneen kuningaskunnan markkinoita (tai vain Yhdistyneen kuningaskunnan ja jonkin kolmannen maan markkinoita) koskeviin kilpailukysymyksiin. Komission kilpailun pääosaston yksiköt antavat opastusta yksittäisissä tapauksissa.

Lisätietoja on saatavilla EU:n kilpailulainsäädäntöä koskevalla komission verkkosivustolla (http://ec.europa.eu/competition/index_en.html). Verkkosivuja päivitetään tarpeen mukaan.

Euroopan komissio
Kilpailun pääosasto

---

¹⁸ Päätöksen teko hetkellä komissiolla oli toimivalta ja sen vuoksi velvollisuus pyrkiä korjaamaan kilpailuongelmia Yhdistyneessä kuningaskunnassa, kun Yhdistyneen kuningaskunnan kilpailuviranomaisilla ei ole ollut toimivaltaa siihen, joten päätös pysyy voimassa.

¹⁹ Ks. uudelleentarkastelulausekke komission luovutussitoumusten mallitekstin (*Model text for divestiture commitments*) kohdassa F osoitteessa <http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/legislation.html>.